

บทที่ 4

ผลการวิจัย

คุณภาพของแหล่งน้ำที่ทำการศึกษา

จากการศึกษาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำทั้ง 13 แหล่ง เป็นแหล่งน้ำนิ่ง 11 แห่ง แหล่งน้ำไหล 2 แห่ง และลake 3 ถูกคือ ถูกฝน ถูกหน้า และถูกร้อน ในปี 2541-2542 เมื่อวัดคุณภาพน้ำตามระดับสารอาหาร (trophic level) โดยอ้างอิงจาก Palmer (1977), Lorraine and Vollenweider (1981), Wetzel (1983) พบว่า คุณภาพน้ำทางด้านกายภาพเคมีและชีวภาพในแหล่งน้ำแต่ละแหล่งมีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างอย่างชัดเจนในแต่ละถู (ตาราง 1 และภาพ 6)

พบว่าคุณภาพน้ำในแต่ละแหล่งน้ำมีความแตกต่างกันดังแต่แหล่งน้ำที่มีสารอาหารน้อย (oligotrophic) สารอาหารปานกลาง (mesotrophic) สารอาหารสูง (eutrophic) และสารอาหารสูงมาก (hypereutrophic) โดยบางแหล่งน้ำพนสภาพดังกล่าวตลอดทั้ง 3 ถู แต่บางแหล่งน้ำก็มีความแตกต่างกันไปในแต่ละถู ดังมีรายละเอียดแต่ละแหล่งน้ำดังนี้

ลักษณะทางกายภาพ เคมี และชีวภาพบางประการของแหล่งน้ำที่ทำการสำรวจ

1. ทะเลสาบเชียงแสน

คุณภาพน้ำตลอด 3 ถู จัดอยู่ในระดับ oligotrophic ซึ่งน้ำจะมีคุณภาพดีมากในช่วงถูกฝน pH มีค่าเป็นกรดเล็กน้อย แต่เป็นด่างเล็กน้อยในถูร้อน ค่าความเป็นด่างต่ำ ค่าการนำไฟฟ้ามีค่าต่ำมาก ความลึกที่แสงส่องถึงมีค่าสูง ปริมาณแอมโมเนียมในตระเวน ในตระหินตระเงน และ soluble reactive phosphorus มีค่าต่ำ ปริมาณคลอโรฟิลล์ เอ สามารถจัดอยู่ในระดับ oligotrophic (Wetzel, 1975)

2. อ่างเก็บน้ำเชื่อนแม่จัดสมบูรณ์ชล

คุณภาพน้ำตลอด 3 ถู สามารถจัดอยู่ในระดับ oligotrophic โดย pH มีค่าเป็นด่างเล็กน้อยในถูร้อน และเป็นกรดเล็กน้อยในถูกฝนและถูกหน้า ค่าการนำไฟฟ้ามีค่าไม่สูงนัก ปริมาณสารอาหาร แอมโมเนียมในตระเวน ในตระหินตระเงน และ soluble reactive phosphorus มีค่าต่ำ ปริมาณคลอโรฟิลล์ เอ มีค่าต่ำ

3. อ่างเก็บน้ำหนองบัวพระเจ้าหลวง

คุณภาพน้ำตลอด 3 ฤดูมีค่าอยู่ในช่วง oligo-mesotrophic ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำ และค่า pH มีค่าต่ำในฤดูฝน แต่ในฤดูร้อนและหน้าร้อนมีค่าเพิ่มขึ้น pH เป็นด่างอ่อน ค่าความชื้นมีค่าค่อนข้างสูง ปริมาณออกซิเจนที่แบคทีเรียใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์มีค่าต่ำ จัดอยู่ในน้ำประเภท 2-3 ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินซึ่งมีใช้น้ำทะเล ปริมาณในเตritch ในตรเจนและคลอรอฟิลล์ เอ มีค่าสูงในฤดูฝน

4. อ่างเก็บน้ำห้วยแม่เย็น

คุณภาพน้ำสามารถจัดอยู่ในชั้น oligo-mesotrophic ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำมีค่าสูง pH มีค่าเป็นด่างเล็กน้อย ค่าปริมาณออกซิเจนที่แบคทีเรียใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ (BOD) สามารถจัดอยู่ในน้ำประเภท 3 ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินซึ่งมีใช้น้ำทะเล ปริมาณสารอาหารแอมโมเนียมในตรเจน ในเตritch ในตรเจน soluble reactive phosphorus มีค่าต่ำ

5. อ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวง

ตลอด 3 ฤดูคุณภาพน้ำจัดอยู่ในระดับ mesotrophic ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำมีค่าสูง pH เป็นกรดเล็กน้อยในฤดูฝน แต่เป็นด่างในฤดูหนาวและฤดูร้อน ปริมาณสารอาหารมีค่าต่ำยกเว้นปริมาณในเตritch ในตรเจนในฤดูร้อนมีค่าสูง ปริมาณคลอรอฟิลล์ เอ มีค่าสูง ค่า BOD มีค่าไม่สูงมากนัก

6. อ่างเก็บน้ำแม่สาบ

คุณภาพน้ำทั้ง 3 ฤดู สามารถจัดอยู่ในระดับ mesotrophic ค่า pH มีค่าเป็นด่างเล็กน้อย ค่า BOD มีค่าไม่สูงมากนัก ปริมาณสารอาหารคือ ในเตritch ในตรเจน แอมโมเนียมในตรเจน และ soluble reactive phosphorus มีค่าต่ำ แต่ปริมาณคลอรอฟิลล์ เอ มีค่าสูง

7. อ่างเก็บน้ำสวนล้านนา ร.9

คุณภาพน้ำทั้ง 3 ฤดู จัดอยู่ในระดับ mesotrophic ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำมีค่าสูงทั้ง 3 ฤดู pH เป็นด่างเล็กน้อย ค่า BOD สามารถจัดอยู่ได้ในน้ำประเภท 2 ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ค่าสารอาหารมีค่าต่ำ ปริมาณคลอรอฟิลล์ เอ มีค่าสูง

8. อ่างเก็บน้ำอ่างแก้ว

คุณภาพน้ำหั้ง 3 ถด อยู่ในระดับ mesotrophic ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำมีค่าสูง pH ค่อนข้างเป็นด่างเล็กน้อย BOD มีค่าสูงในถดร้อน ปริมาณใน terrestrial และ collo-organic และมีค่าสูงตลอด 3 ถด

9. อ่างเก็บน้ำหัวยาน

คุณภาพน้ำจัดอยู่ในระดับ mesotrophic ตลอดหั้ง 3 ถด ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำมีค่าสูง pH เป็นด่างเล็กน้อย BOD มีค่าสูง ปริมาณใน terrestrial และโมโนเนียมใน terrestrial และ soluble reactive phosphorus มีค่าไม่สูงมากนัก ปริมาณ collo-organic และ มีค่าสูงตลอด 3 ถด

10. อ่างเก็บน้ำหัวยตติงเต่า

คุณภาพน้ำจัดอยู่ในระดับ meso-eutrophic ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำมีค่าต่ำในถดร้อน ตอนปลาย แต่มีค่าเพิ่มสูงขึ้นในถดฝน pH มีค่าเป็นด่างเล็กน้อย ค่าความเป็นด่างมีค่าสูงในถดฝน ปริมาณสารอาหารมีค่าไม่สูงมากนัก ค่า collo-organic และ มีค่าสูงตลอด 3 ถด

11. กว้านพะ夷า

คุณภาพน้ำใน 3 ถด มีค่าอยู่ในช่วง meso-eutrophic ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำมีค่าสูง pH ค่อนข้างเป็นด่างเล็กน้อย ความชุ่มน้ำมีค่าสูงในถดฝน BOD มีค่าสูงในถดฝนและถดร้อน ปริมาณ ใน terrestrial และถดหนาวมีค่าสูงในถดร้อนและถดหนาว

12. ลำน้ำแม่สาบริเวณปากทางเข้าหมู่บ้านกองแวง

คุณภาพน้ำตลอด 3 ถด สามารถจัดอยู่ในระดับ oligo-mesotrophic pH มีค่าค่อนข้างเป็นกลาง ปริมาณสารอาหารมีค่าต่ำ

13. คลองแม่ข่า

เป็นคลองที่รับน้ำทิ้งจากบ้านเรือนในตัวเมืองเชียงใหม่ น้ำมีคุณภาพต่ำจัดอยู่ในระดับ hypereutrophic ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำมีค่าต่ำ pH เป็นด่างเล็กน้อย ค่าการนำไฟฟ้ามีค่าสูง BOD มีค่าสูงมาก ปริมาณสารอาหารเอมโมเนียมใน terrestrial และ soluble reactive phosphorus มีค่าสูง แต่ปริมาณ collo-organic และ มีค่าต่ำ

เมื่อนำผลของคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหั้ง 13 แห่ง ใน 3 ถดที่ทำการศึกษาไปเขียนเป็นไดอะแกรมเพื่อให้เกิดความชัดเจนขึ้น ได้แสดงไว้ในตาราง 1 และภาพ 6 แล้ว โดยจะเห็นได้ว่าคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำบางแห่งมีการเปลี่ยนแปลงในระดับ oligo-mesotrophic เช่น อ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่จัด

สมบูรณ์ชล อ่างเก็บน้ำหนองบัวพระเจ้าหลัง ลำน้ำแม่สา และอ่างเก็บน้ำห้วยแม่เย็น ส่วนแหล่งน้ำที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำ เช่น ทะเลสาบเชียงแสน พบร่วมคุณสมบัติเป็น oligotrophic ตลอดทั้งปี แหล่งน้ำที่มีสารอาหารปานกลางตลอดปี เช่น อ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา อ่างเก็บน้ำสวนล้านนา ร. 9 อ่างเก็บน้ำแม่สา อ่างเก็บน้ำห้วยล้าน ส่วนแหล่งน้ำที่มีสารอาหารสูงตลอดปีได้แก่ คลองแม่ข่า

การกระจายของสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ในแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา

จากการสำรวจสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนจำนวน 13 แหล่งน้ำ พบร่วมเดสมิดส์ทั้งสิ้น จำนวน 9 จังหวัด 36 สปีชีส์ โดยการกระจายตัวของเดสมิดส์แสดงในตารางที่ 2 สามารถพนเดสมิดส์ในแหล่งน้ำที่มีสภาพสารอาหารน้อย สารอาหารปานกลาง และสารอาหารสูงในทุกแหล่งน้ำที่ทำการเก็บตัวอย่าง ยกเว้นแหล่งน้ำประเภทสารอาหารสูงมาก (hypereutrophic) คือ คลองแม่ข่าไม่พนการกระจายตัวของเดสมิดส์เลย

เดสมิดส์ที่พบเป็นชนิดเด่นในแหล่งน้ำที่ทำการทดลองคือ *Staurastrum manfeldtii* var. *fluminense* Schumacher พบรในทะเลสาบเชียงแสนในถูกฝุ่น ซึ่งน้ำขนะนั้นมีคุณภาพดี สารอาหารน้อย จำนวน 26,560 cell. $\cdot \text{L}^{-1}$ ส่วนในถูกหน้าเริ่มมีจำนวนลดลง และหายไปจนหมดในปลายถูกร้อน ซึ่งมีแพลงก์ตอนพืชในจีนส *Ceratium* sp. เป็นชนิดเด่นขึ้นมาแทน ส่วนสปีชีส์เด่นที่พบอีกชนิด คือ *Cosmarium moniliforme* (Turp.) Ralfs พบรในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่จัดสมบูรณ์ชลในถูกฝุ่น เช่นเดียวกัน โดยพบรเป็นจำนวน 30,550 cell. $\cdot \text{L}^{-1}$ ส่วนในถูกอื่นๆ เริ่มลดลงเช่นกัน ส่วนในแหล่งน้ำอื่น ๆ ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นแหล่งน้ำที่มีสารอาหารปานกลาง-แหล่งน้ำที่มีสารอาหารสูง เช่น อ่างเก็บน้ำห้วยแม่เย็น ลำน้ำแม่สา อ่างเก็บน้ำหนองบัวพระเจ้าหลัง อ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา อ่างเก็บน้ำอ่างแก้ว อ่างเก็บน้ำแม่สา อ่างเก็บน้ำสวนล้านนา ร.9 อ่างเก็บน้ำห้วยล้าน อ่างเก็บน้ำห้วยตึงเฒ่า และกว้านพะ夷า ไม่พนเดสมิดส์เป็นชนิดเด่นในถูกใดเลย แต่สามารถพบความหลากหลายของเดสมิดส์หลายสปีชีส์ ซึ่งเดสมิดส์ที่สามารถพนได้ในหลายแหล่งน้ำ ได้แก่ *Cosmarium contractum* Delp., *C. punctulatum* Bréb, *Staurastrum avicula* Bréb, *St. chaetogeras* (Schöder) G.M. Smith, *St. gracile* Ralfs., *St. gracile* var. *nyansae* G.S. West, *St. limnecticum* var. *cormatum* G.M. Smith, *St. octoverrucosum* var. *simplicius*, *St. tetracerum* (Kütz) Ralfs, เป็นต้น การกระจายตัวโดยละเอียดถูกได้ตามตาราง 2

ตาราง 1 คุณภาพน้ำตามระดับสารอาหารของแหล่งน้ำที่ทำการสำรวจ 13 แห่งใน 3 ฤดู ในปี 2541-2542

แหล่งน้ำ	สภาพน้ำตามระดับสารอาหาร	ฤดู	ฤดูร้อน
หะเต็นวังเสน	Oligotrophic	*	*
อ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่น้ำตาลปุนชล	Oligotrophic Mesotrophic	-	*
อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ยืน	Oligotrophic Mesotrophic	-	*
อ่างเก็บน้ำหนองบัวพะเพาเจ้าหลาง	Mesotrophic	*	*
อ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่น้ำอุดมราช	Mesotrophic	*	*
อ่างเก็บน้ำส่วนลดนา ๕.๙	Mesotrophic	*	*
อ่างเก็บน้ำแม่น้ำ	Mesotrophic	*	*
อ่างเก็บน้ำอ่างแก้ว	Mesotrophic	*	*
อ่างเก็บน้ำห้วยล้าน	Mesotrophic	*	*
อ่างเก็บน้ำห้วยตึงไผ่	Mesotrophic Eutrophic	-	*
กัวนพะยา	Mesotrophic Eutrophic	-	*
ล้านนามสตา	Oligotrophic Mesotrophic	*	*
คลองแม่น้ำ	Hypereutrophic	*	*

จัดตาม Palmer (1977), Lorraine and Vollenweider (1981), Wetzel (1983)

1. ทะเลสาบเชียงแส่น

เดสมิดส์ที่พบเป็นชนิดเด่นในช่วงฤดูฝน คือ *Staurastrum manfeldtii* var. *fluminense* Schumacher ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวนีบอกน้ำที่มีคุณภาพดีได้ ซึ่งคุณภาพน้ำในขณะนั้นมีคุณภาพดี สารอาหารน้อย จำนวน $26,560 \text{ cell.l}^{-1}$ ส่วนในฤดูหนาวเริ่มน้ำมีจำนวนลดลง และหายไปจนหมด ในปลายฤดูร้อน โดยมีแพลงก์ตอนพืชในจีนส์ *Ceratium* sp. เป็นชนิดเด่นขึ้นมาแทน ส่วนชนิดอื่น สามารถพบได้ในปริมาณไม่มากนักคือ *Desmidium baileyi* Bicudo, *Micrasterias apiculata* (Ehr.) Menegh, *Pleurotaenium ovatum* Nordst., *Staurastrum limnecticum* var. *cornatum* G.M. Smith, *St. pingue* Teiling และ *Triplocerus gracile* (Nordst.) Mask.

2. เชื่อนแม่จัดสมบูรณ์ชล

เดสมิดส์ที่พบเป็นชนิดเด่นในช่วงฤดูฝน คือ *Cosmarium moniliforme* (Turp.) Ralfs โดยพบเป็นจำนวน $30,550 \text{ cell.l}^{-1}$ ส่วนในฤดูอื่นๆ เริ่มลดลง เช่น กันพบได้ในขณะที่น้ำมีคุณภาพดี ส่วนในฤดูหนาวได้เปลี่ยนจากเก็บตัวอย่างไปบริเวณที่มีการให้บริการเพท่องเที่ยว น้ำมีคุณภาพค่อนข้างไม่ดี ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำมีค่าต่ำ แพลงตอนพืชที่พบเป็นชนิดเด่นในช่วงนี้คือ *Peridinium* sp. เดสมิดส์ที่พบได้ทั่วไปคือ *Cosmarium subspeciosum* Nordst., *Staurastrum manfeldtii* var. *fluminense*, *St. octoverrucosum* var. *simplicius* และ *St. tetracerum* (Kütz) Ralfs.

3. อ่างเก็บน้ำหนองบัวพระเจ้าหลวง

เดสมิดส์ที่พบคือ *Cosmarium contractum* Delp., *C. pseudobroomei* Wolle, *C. subcostatum* Nordst., *C. tuddalense* Ström, *Cosmarium* sp., *Staurastrum gracile* var. *nyansae* และ *St. tetracerum* (Kütz) Ralfs.

4. อ่างเก็บน้ำห้วยแม่เย็น

เดสมิดส์ที่พบคือ *Cosmarium punctulatum* Bréb, *Euastrum biverrucosum* et Watanabe, *Staurastrum ankyroides* Wolle var. *abbreviatum*, *St. chaetogerous* (Schöder) G.M. Smith, *St. paradoxum* Meyen เป็นต้น ไม่พบเดสมิดส์ใดที่เป็นชนิดเด่นเลย

5. เชื่อนแม่กรวง

เดสมิดส์ที่พบ เช่น *Cosmarium contractum* Delp., *C. moniliforme* (Turp.) Ralfs., *C. pseudobroomei* Wolle, *C. punctulatum* Bréb, *C. tuddalense* Ström, *Staurastrum avicula* Bréb, *St. gracile* Ralfs., *St. octoverrucosum* var. *simplicius*, *St. tetracerum* (Kütz) Ralfs. และ *Staurodesmus. mamillatus* (Nordst.) Teil. เป็นต้น

6. อ่างเก็บน้ำแม่สาน

เดสมิดส์ที่พบ เช่น *Cosmarium punctulatum* Bréb., *Euastrum biverrucosum* et Watanabe, *Staurastrum gracile* var. *nyansae*, *St. tetracerum* (Kütz) Ralfs. เป็นต้น

7. อ่างเก็บน้ำสวนล้านนา ร.9

เดสมิดส์ที่พบ เช่น *Staurastrum gracile* var. *nyansae* และ *St. tetracerum* (Kütz) Ralfs.

8. อ่างเก็บน้ำอ่างแก้ว

เดสมิดส์ที่พบ เช่น *Staurastrum gracile* var. *nyansae*, *St. octoverrucosum* var. *simplicius*, *St. tetracerum* (Kütz) Ralfs.

9. อ่างเก็บน้ำห้วยลาน

เดสมิดส์ที่พบ เช่น *Staurastrum gracile* var. *nyansae*, *St. limnecticum* var. *cornatum* G.M. Smith, *St. octoverrucosum* var. *simplicius*, และ *St. tetracerum* (Kütz) Ralfs.

10. อ่างเก็บน้ำห้วยตึงเต่า

เดสมิดส์ที่พบ เช่น *Staurastrum gracile* var. *nyansae*, *St. octoverrucosum* var. *simplicius*, *St. tetracerum* (Kütz) Ralfs และ *Staurodesmus mamillatus* (Nordst.) Teil. เป็นต้น

11. กว้านพะ夷า

เดสมิดส์ที่พบ เช่น *Cosmarium contractum* Delp., *C. laeve* Rabenbh., *C. moniliforme* (Turp.) Ralfs., *C. subcostatum* Nordst, *Staurastrum bicoronatum* Johnson f., *St. gracile* var. *nyansae*, *St. limnecticum* var. *cornatum* G.M. Smith, *St. manfeldtii* var. *fluminense*, *St. octoverrucosum* var. *simplicius*, *Staurodesmus megacanthus* (Lund.) Thunm และ *Std. mamillatus* (Nordst.) Teil., เป็นต้น

12. ลำน้ำแม่สาริเวณปากทางเข้าหมู่บ้านกองแวง

เดสมิดส์ที่พบเป็นชนิดเด่นคือ *Closterium ehrenbergii* Menegh. ex Ralfs. ซึ่งพบมากใน ถุดฟัน ส่วนเดสมิดส์ที่พบในปริมาณไม่มากนัก ได้แก่ *Closterium pritchardianum* nach W. Krieger, *C. moniliferum* (Bory) Ehrenb. ex Ralfs และ *Cosmarium speciosum* Lund

13. คลองแม่ช่า

ไม่พบเดสมิดส์เลยในแหล่งน้ำนี้

ตาราง 2 การร่วมจ่ายตัวของสเปซ์เตเมต์ในแหล่งน้ำขนาดใหญ่ตามชนบทประเทศไทย

ຕົກລາງ 2 (ຕົກ)

ตาราง 2 (ต่อ)

24

ชนิดของสาหร่ายที่ตรวจพบ	แหล่งกำเนิด												แหล่งน้ำให้
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
<i>Staurastrum octoverrucosum</i> var. <i>simplicius</i>	●					●		●	●	●			●
<i>Staurastrum paradoxum</i> Meyen		●											
<i>Staurastrum pingue</i> Teiling	●												
<i>Staurastrum tetracerum</i> (Kütz.) Ralfs		●			●		●	●					
<i>Sturodesmus mamilatus</i> (Nordst.) Teil.		●		●									
<i>Sturodesmus megacanthus</i> (Lund.) Thunm													
<i>Sturodesmus</i> sp. 1													
<i>Sturodesmus</i> sp. 2							●						
<i>Triplocerus gracile</i> (Nordst.) Mast.	●												

- หมายเหตุ
1. ทะเลสาบเชียงแสน
  2. อ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่สอดแม่น้ำปูร์ช
  3. อ่างเก็บน้ำหนองบัวพร钟เจ้าหลาง
  4. อ่างเก็บน้ำห้วยเมยฉัน
  5. อ่างเก็บน้ำแม่น้ำน่าน
  6. อ่างเก็บน้ำส่วนล่างน้ำ ร. 9
  7. อ่างเก็บน้ำห้วยคลาน
  8. อ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวางอุดมราช
  9. อ่างเก็บน้ำห้วยตังชา
  10. อ่างเก็บน้ำห้วยตังชา
  11. กว๊านพะ夷
  12. ลำแม่น้ำ
  13. คลองแม่น้ำ

ตาราง 3 ปริมาณตัวรีวิวของบrixส์เตตมิตที่ในแหล่งน้ำ 13 แห่งที่ทำการสำรวจพื้นที่วัฒนธรรมปี 2541-2542

Desmids	Length (μ)	Width (μ)	Thickness (μ)	Volume (μm^3)	Geometric shape
<i>Closterium ehrenbergii</i> Menegh. ex Ralfs	245	75	75	40,055	2 Cone
<i>Closterium pritchardianum</i> nach W. Krieger	325	40	40	431,247	2 Cone
<i>Closterium moniliferum</i> (Bory) Ehrenb. ex Ralfs	200	37	40	58,510	2 Cone
<i>Closterium moniliferum</i> Ehr. ex Ralfs	187	34	35	54,475	2 Cone
<i>Cosmarium askenasyi</i> Schumacher	150	115	60	541,924	Elliptic ellipsoid
<i>Cosmarium contractum</i> Delp.	27.5	25	10	5,497	Ellipsoid
<i>Cosmarium laeve</i> Rabenach	20	12	5	687	2 Elliptic ellipsoid
<i>Cosmarium moniliforme</i> (Turp.) Ralfs.	25	12	8	628	2 Elliptic ellipsoid
<i>Cosmarium pseudobroomei</i> Wolle	35	35	15	9,621	2 Parallelepiped
<i>Cosmarium punctulatum</i> Bréb	17.5	22.5	7	1,781	2 Elliptic ellipsoid
<i>Cosmarium speciosum</i> Lund	118	95	20	117,331	Elliptic ellipsoid
<i>Cosmarium subcostatum</i> Nordst.	15	12.5	7	687	2 Elliptic ellipsoid
<i>Cosmarium subspeciosum</i> Nordst.	48	32	12	8,042	2 Ellipsoid
<i>Cosmarium tuddalense</i> ström	53	45	15	35,342	Elliptic ellipsoid

ตาราง 3 (ต่อ)

Desmids	Length (μ)	Width (μ)	Thickness (μ)	Volume (μm^3)	Geometric shape
<i>Cosmarium</i> sp.	7.5	3	2	7	2 Elliptic
<i>Desmidium baileyi</i> Bicudo	10	10	10	1,000	Rectangular
<i>Euastrum biverrucosum</i> Bontcharow et Watanabe	18	22	8	1,092	Pararellelepiped
<i>Micrasterias apiculata</i> (Ehr.) Menegh	207	143	40	773,830	Elliptic ellipsoid
<i>Pleurotaenium ovatum</i> Nordst.	232	63	40	482,133	2 Elliptic ellipsoid
<i>Staurastrum ankyroides</i> Wolle var. <i>abbreviatum</i> Skuja	70	30	20	1,357	8 Cone + 2 Truncated
<i>Staurastrum avicula</i> Bréb	20	18	10	505	2 Truncated
<i>Staurastrum bicoronatum</i> Johnson f. <i>olepanperatum</i> Scott et Grönblaed	40	40	10	443	2 Truncated + 6 Cone
<i>Staurastrum chaetogerus</i> (Schöder) G.M. Smith	38	16	5	620	4 Truncated + Pararellelepiped
<i>Staurastrum gracile</i> var. <i>nyansae</i> G.S. West	25	20	10	134	2 Truncated + 6 Cone
<i>Staurastrum gracile</i> Ralfs.	22	20	8	163	2 Truncated + 6 Cone
<i>Staurastrum limneticum</i> var. <i>cornutum</i> G.M. Smith	63	30	25	1,625	10 Cone + 2 Truncated
<i>Staurastrum manfeldtii</i> var. <i>fluminense</i> Schumacher	140	140	10	1,417	2 Truncated + 6 Cone
<i>Staurastrum octoverrucosum</i> var. <i>simplicius</i>	53	23	5	2,800	Parallelepiped + 4 Truncate

ตาราง 3 (ต่อ)

27

Desmids	Length (μ)	Width (μ)	Thickness (μ)	Volume (μm^3)	Geometric shape
<i>Staurastrum paradoxum</i> Meyen	43	30	7	313	2 Truncated + 6 Cone
<i>Staurastrum pingue</i> Teiling	81	80	20	1,530	2 Truncated + 8 Cone
<i>Staurastrum tetracerum</i> (Kütz.) Ralfs	28	15	6	407	Truncated + 4 Cone
<i>Staurodesmus mammillatus</i> (Nordst.) Teil.	28	30	8	1,443	2 Ellipsoid
<i>Staurodesmus megacanthus</i> (Lund.) Thumm	23	23	5	180	2 Truncated
<i>Staurodesmus</i> sp.1	15	15	8	636	2 Ellipsoid
<i>Staurodesmus</i> sp.2	17	17	8	123	2 Truncated cone
<i>Triplocerus gracile</i> (Nordst.) Mask.	179	20	20	18,860	2 Truncated

ปริมาตรชีวภาพของเดสมิดส์ที่ทำการศึกษา

จากตาราง 3 พบว่าเดสมิดส์ที่มีปริมาตรชีวภาพมากที่สุดคือ *Micrasterias apiculata* (Ehr.) Menegh. ซึ่งมีปริมาตร $773,830 \mu\text{m}^3$ รองลงมาคือ *Cosmarium askenasyi* Schumacher มีปริมาตร $541,924 \mu\text{m}^3$ ส่วนเดสมิดส์ที่มีปริมาตรชีวภาพน้อยที่สุดคือ *Cosmarium* sp. มีปริมาตร $7 \mu\text{m}^3$ ส่วนเดสมิดส์ที่เป็นสปีชีส์เด่นในทะเลสาบเชียงแสน คือ *Staurastrum manfeldtii* var. *fluminense* Schumacher มีปริมาตรชีวภาพ $1,417 \mu\text{m}^3$ และเป็นแม่จัตสมบูรณ์ชลเดสมิดส์ชนิดเด่น คือ *Cosmarium moniliforme* (Turp.) Ralfs. มีปริมาตรชีวภาพ $628 \mu\text{m}^3$ ส่วนเดสมิดส์สปีชีส์อื่น ๆ ดูรายละเอียดได้ในตาราง 3

ลักษณะของเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำที่ทำการศึกษา

l = length

w = width

csp = cell including spines

ssp = cell not including spines

cpr = cell including processes

spr = cell not including processes

md = medium diameter

1. *Closterium ehrenbergii* Menegh. ex Ralfs.

ภาพ 5A

$l=175 \mu$

$md=30 \mu$

เซลล์มีขนาดใหญ่ ความโค้งของเซลล์ปานกลาง ขอบด้านในบริเวณกลางเซลล์เว้าเล็กน้อยก่อนจะพองออก ปลายขั้วทั้งสองค่อนข้างทุ่ม ผนังเซลล์เรียบ ไพรีนอยด์มีจำนวนมากกระจายทั่วทั้งเซลล์

2. *Closterium pritchardianum* nach W. Krieger

ภาพ 1A,1B

$l=460 \mu$

$w=50 \mu$

เซลล์มีขนาดใหญ่ ค่อนข้างตรง คลอโรฟลาสต์กระจายทั่วทั้งเซลล์ ไพรีนอยด์เป็นเม็ดเล็ก ๆ กระจายทั้งเซลล์ ความยาวมีขนาด 6 เท่าของความกว้าง

3. *Closterium moniferum* (Bory) Ehrenb. ex Ralfs.

ภาพ 5E

$l=200 \mu$

$mds=37 \mu$

เซลล์มีขนาดใหญ่ ลักษณะโค้งปานกลาง ขอบด้านในบริเวณกลางเซลล์เว้าเล็กน้อยก่อนจะพองออก ปลายเซลล์ค่อนข้างทุ่ม ไพรีนอยด์มี 1 แฉว เรียงกัน 5-6 ไพรีนอยด์

4. *Closterium moniliferum* Ehr. ex Ralfs.

ภาพ 5B $l=187-200 \mu$ $md=34-37 \mu$

เซลล์มีขนาดใหญ่ ค่อนข้างตรง บริเวณกึ่งกลางเซลล์ค่อนข้างใหญ่ ความยาวมีขนาดประมาณ 5 เท่าของความกว้าง ปลายขั้วทั้งเซลล์มน คลอโรพลาสต์เป็นแผ่นแผ่นเกือบทึบเซลล์ ไฟร่อนอยู่ด้านในเป็นแท่ง 1 แท่ง มี 5-6 ไฟร่อนอยู่

5. *Cosmarium askenasyi* Schumacher

ภาพ 2A $l=150 \mu$ $w=115 \mu$ $ist=64 \mu$

เซลล์มีขนาดใหญ่ ความยาวมากกว่าความกว้างเล็กน้อย ไชนัสลีกเปิด อิสมัสกว้าง แต่ละเซมิเซลล์มีลักษณะคล้ายสี่เหลี่ยมคงหมุน ปลายยอดตัดตรง ตรงกลางเซลล์มีหนามหรือตุ่มเล็กๆ โดยรอบ แต่ละเซมิเซลล์มีคลอโรพลาสต์ข้างละ 2 อัน

6. *Cosmarium contractrum* Delp

ภาพ 2E $l=15-27.5 \mu$ $w=12.5-25 \mu$ $ist=7.5-10 \mu$

เซลล์มีไชนัสไม่ลีก ส่วนปลายเปิดกว้าง รูปร่างของเซมิเซลล์มีลักษณะคล้ายไต ผนังเซลล์เรียบไม่มีสี คลอโรพลาสต์เป็นแผ่นอยู่กลางเซลล์ อิสมัสแคบ

7. *Cosmarium laeve* Rabench.

ภาพ 2H $l=20 \mu$ $ist=10 \mu$

เซลล์มีขนาดเล็ก ผนังเซลล์เรียบ อิสมัสหนา ไชนัสปิด แต่ละเซมิเซลล์มีลักษณะคล้ายครึ่งวงกลม ปลายเรียวเล็กน้อย ถ้ามองด้านบนรูปร่างคล้ายวงรี แต่จะบวมออก

8. *Cosmarium moniliforme* (Turp.) Ralfs

ภาพ 2D $l=25 \mu$ $ist=8-10 \mu$

เซลล์มีความยาวมากกว่าความกว้างเล็กน้อย ไชนัสลีกปลายเปิด อิสมัสกว้าง ผนังเซลล์เรียบ เซมิเซลล์มีลักษณะสมมาตรกัน มีลักษณะคล้ายวงกลมหรือรูปวงรี คลอโรพลาสต์เป็นแผ่นอยู่ในแต่ละเซมิเซลล์

9. *Cosmarium pseudobroomei* Wolle

ภาพ 3C $l=35 \mu$ $w=35 \mu$ $ist=12.5 \mu$

เซลล์มีลักษณะคล้ายสี่เหลี่ยม ความกว้างและความยาวมีขนาดพอกัน ปลายยอดตัดตรง ใช้น้ำสีขาวและปิด ผนังเซลล์ขรุขระมีปูมตลอดทั้งเซลล์ อิสมัสกว้าง แต่ละเซลล์มีลักษณะคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้า คลอโรพลาสต์เชมิเซลล์ละ 2 อัน

10. *Cosmarium punctulatum* Bréb

ภาพ 3B $l=17.5 \mu$ $w=12.5 \mu$ $ist=8 \mu$

รูปร่างของเชมิเซลล์มีลักษณะคล้ายสี่เหลี่ยมคางหมู ใช้น้ำสีขาว ปลายเปิด อิสมัสสีขาวและแคบ ผนังเซลล์ขรุขระ เป็นตุ่มกระจายทั่วไปสม่ำเสมอ คลอโรพลาสต์มีข้างละ 1 อันในแต่ละเซลล์

11. *Cosmarium speciosum* Lund

ภาพ 5C $l=125 \mu$ $w=95 \mu$ $ist=29 \mu$

เซลล์มีขนาดใหญ่ ความยาวมากกว่าความกว้างเล็กน้อย ใช้น้ำสีขาว อิสมัสกว้าง 1 ใน 3 ของความกว้างของเซลล์ รูปร่างของเชมิเซลล์คล้ายครึ่งวงกลม ผนังเซลล์เป็นปูมขนาดใหญ่ กระจายทั่วทั้งเซลล์ คลอโรพลาสต์มีขนาดใหญ่ เป็นแผ่นเกือบเต็มเซลล์

12. *Cosmarium subcostatum* Nordst.

ภาพ 2G $l=15 \mu$ $w=12.5 \mu$ $ist=8.5 \mu$

เซลล์มีลักษณะคล้าย *Cosmarium punctulatum* แต่มีขนาดเล็กกว่า รูปร่างของเชลล์มีลักษณะคล้ายรูปสี่เหลี่ยมแต่มนุ่งโคง ใช้น้ำสีขาว ปลายเปิด อิสมัสสีขาวและแคบ ผนังเซลล์ขรุขระ เป็นตุ่มกระจายทั่วไปสม่ำเสมอ คลอโรพลาสต์เป็นแผ่น เชมิเซลล์ละ 1 อัน

13. *Cosmarium subspeciosum* Nordst.

ภาพ 3E $l=48 \mu$ $w=32 \mu$ $ist=12.7 \mu$

เซลล์มีความยาวมากกว่าความกว้างเล็กน้อย อิสมัสสีขาว ใช้น้ำสีขาว ผนังเซลล์ขรุขระ ปลายยอดของแต่ละเซลล์ตัดตรง ผนังเซลล์ขรุขระมีปูมตลอดทั่วเซลล์ คลอโรพลาสต์เป็นแผ่น เชมิเซลล์ละ 1 อัน

14. *Cosmarium tuddalense* Ström

ภาพ 3A $l=52.5 \mu$ $w=45 \mu$ $ist=33.4 \mu$

เซลล์มีไซนัสเว้าเล็ก ปลายเปิด อิสัมสกัวง แต่ละเซมิเซลล์มีลักษณะคล้ายครึ่งวงกลมหรือรูปไข่ ปลายด้านบนตัดตรงเล็กน้อย ผนังเซลล์หนา มีรูกระยะอยู่ทั่วไปอย่างเป็นระเบียบ คลอโรพลาสต์ในแต่ละเซมิเซลล์มี 2 พู

15. *Cosmarium* sp.

ภาพ 3I $l=7.5 \mu$ $w=2.5-3 \mu$ $ist=2.5 \mu$

เซลล์มีขนาดเล็ก อาจอยู่เดี่ยวๆ หรือติดกัน 2-3 เซลล์ ไซนัสเปิดกว้าง รูปร่างของแต่ละเซมิเซลล์มีลักษณะคล้ายรูปไข่ คลอโรพลาสต์เป็นแผ่น รูปร่างคล้าย *Cosmarium repandum* Nords.

16. *Desmidium baileyi* Bicudo

ภาพ 3G $l=15 \mu$ $w=15 \mu$

เซลล์มีขนาดเล็กเรียงต่อกันเป็นสายยาว ไม่เปิดงอ ความยาวของแต่ละเซลล์พอๆ กับความกว้าง เซลล์มีไซนัสตื้นมากแทนมองไม่เห็น รูปร่างของเซลล์เหมือนตัว H เมื่อมองจากด้านหน้า มีคลอโรพลาสต์ 1 แผ่น ในแต่ละเซมิเซลล์ ซึ่งว่างระหว่างเซลล์กว้าง

17. *Euastrum biverrucosum* Gontcharow et Watanabe

ภาพ 1F $l=18 \mu$ $w=22 \mu$ $ist=8 \mu$

เซลล์มีขนาดเล็ก รูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้า บริเวณขอบเป็นหยักโดยรอบเซลล์ ไซนัสลึกที่มุขทั้งสี่ด้านของเซลล์มีลักษณะแหลมคล้ายหนามสั้นๆ

18. *Micrasterias apiculata* (Ehr.) Menegh

ภาพ 3D $l=206.7 \mu$ $w=143 \mu$ $ist=40 \mu$

เซลล์มีขนาดใหญ่ ความยาวของเซลล์มากกว่าความกว้าง ไซนัสลึกและแคบ มีลักษณะตรงเซลล์มีสมมาตรแบบ 2 ด้าน แต่ละเซมิเซลล์มีรอยหยัก แบ่งออกเป็นพู เซมิเซลล์ละ 5 พู ด้านข้าง 4 พู ตรงกลาง 1 พู พูกางปลายแยกเป็น 2 แฉก ไม่ลึก มีหนามแหลมโคงแข็งขนาดใหญ่ที่ปลายเซลล์ทั้ง 2 ข้างมีหนามแหลมโคงเล็กๆ กระจายทั่วเซลล์

19. *Pleurotaenium ovatum* Nordst.

ภาพ 4A $l=232 \mu$ $w=63 \mu$ $ist=39 \mu$

ลักษณะเป็นเซลล์เดี่ยวๆ ขนาดใหญ่ ความยาวเซลล์มีขนาดประมาณ 7-8 เท่าของความกว้าง มีไซนัสกลางเซลล์ ปลายข้างเซลล์ตัดตรง ปลายข้างเซลล์มีหนามเล็กๆ โดยรอบ บริเวณกลาง

ของเชมิเซลล์พองออก อิสมัสเปิดกว้าง คลอโรพลาสต์มีลักษณะคล้ายริบบินกระจายจนถึงขอบเชลล์

20. *Staurastrum ankyroides* Wolle var. *abbreviatum* Skuja

ภาพ 5D,5G $l=70 \mu$ $csp=73 \mu$ $ist=10 \mu$
 เชลล์มีขนาดใหญ่ ใช้น้ำเปิดกว้าง อิสมัสกว้าง เชมิเซลล์มี 4 แขน คลอโรพลาสต์เห็นเป็นแผ่น ลักษณะของแขนเรียวล้ำ มีฟันเล็กละเอียดทั่วแขน ปลายสุดมีหนาม 4 อัน ปลายแขนชูขึ้นด้านบนเล็กน้อย รูปร่างลักษณะโดยรวมอาจเป็น *Staurastrum limnecticum* var. *cornatum* 4-radiat ได้

21. *Staurastrum avicula* Bréb

ภาพ 3F $l=18-20 \mu$ $w=16-18 \mu$ $ist=8 \mu$
 เชลล์มีความกว้างพอๆ กับความยาวหรืออาจสั้นกว่าเล็กน้อย ปลายยอดของแต่ละเชลล์ เชลล์นูนโคงเล็กน้อย ผนังเชลล์ไม่เรียบ ใช้น้ำเปิดกว้าง เชมิเซลล์มีรูปร่างคล้ายกับสามเหลี่ยม อิสมัสแคบ มีแขนสั้นๆ 3 แขน ปลายแขนมีหนามยาวประมาณ 3μ 2 อัน

22. *Staurastrum bicoronatum* Johnson f. *olepanperatum* Scott et Grönblaed

ภาพ 4C $l=70 \mu$ $ist=8 \mu$ $csp=40 \mu$
 รูปร่างของเชมิเซลล์คล้ายลีสเทลี่ยมคางหมู (ไม่รวมแขน) ใช้น้ำเปิดกว้าง ผนังเชลล์ ไม่เรียบมีลักษณะเป็นปุ่มเล็กๆ มีแขน 3 แขนในแต่ละเชมิเซลล์ แขนเหยียดตรง อ้วนล้ำ มีหนาม แหลมที่ปลายแขน 3 อัน ปลายยอดเชลล์มีลักษณะตัดตรง และมีหนามแหลมใหญ่ปุ่มเล็กๆ 2 แหกยื่น ออกมากบริเวณด้านแขน 3 อัน

23. *Staurastrum chaetogerus* (Schöder) G.M. Smith

ภาพ 2F $l=38 \mu$ $ist=5 \mu$ $spr=6 \mu$
 เชลล์มีขนาดเล็ก มี 2 แขนในแต่ละเชมิเซลล์ แขนมีลักษณะโคงออกชูขึ้นด้านบน ผ่อนยา ไม่เรียบ มีฟันเล็กละเอียดทั่วแขน ปลายสุดแขนมีหนามเล็กๆ สั้นๆ 4 อัน ใช้น้ำเปิดกว้าง ปลายยอดเชลล์มีลักษณะพองออก

24. *Staurastrum gracile* var. *nyansae* G.S. West.

ภาพ 3J $l=25 \mu$ $w=20 \mu$ $ist=5 \mu$

เซลล์มีขนาดเล็ก ไชนัสเปิดกว้าง เซลล์มีไชนัสเว้าเล็ก แต่ละเซลล์มีแขนโค้ง 3 แขน ขอบแขนมีฟันเล็กละเอียด ปลายแขนมีหนามเล็ก 3-4 อัน ผนังเซลล์ชุรุระบะมีตุ่มเล็กๆ ละเอียด กระจายทั่วไป

25. *Staurastrum gracile* Ralfs

ภาพ 4G,4F $l=25 \mu$ $w=20 \mu$ $ist=5 \mu$

เซลล์มีขนาดเล็ก คล้าย *Staurastrum gracile* var. *nyanse* G.S.West แต่เมื่อมองจากด้านบนขนาดของเซลล์จะอ้วนลึกกว่า และเมื่อมองจากด้านข้างของเซลล์จะไม่มีขอบหยักก่อนจะถึงไชนัส

26. *Staurastrum limncticum* var. *cornatum* G.M. Smith

ภาพ 2B $l=62.5 \mu$ $csp=68 \mu$ $ist=9.5 \mu$

เซลล์มีไชนัสเว้า ไชนัสเปิด อิสมัสแคบ ปลายยอดเซลล์โค้งมนเล็กน้อย แต่ละเซลล์มี 5 แขนเรียงกันเป็นรัศมี มีขนาดเล็กและความยาวเท่ากัน ลักษณะแขนผอมยาวไม่เรียบ มีฟันเล็กและเอียดทั่วแขน ปลายแขนมีหนามเรียง 3-4 อัน ผนังเซลล์ไม่เรียบ มีขนาดและความยาวเท่ากัน

27. *Staurastrum manfeldtii* var. *fluminense* Schumacher

ภาพ 4D $l=140 \mu$ $ist=10 \mu$

เซลล์มีขนาดใหญ่ ไชนัสมีลักษณะคล้ายรอยหยัก เปิดกว้าง ผนังเซลล์ไม่เรียบ แต่ละเซลล์มี 3 แขน ยาวเรียว ขอบแขนมีฟันเล็กละเอียดกระจายทั่ว ปลายแขนมีหนามยาวโค้ง 3-4 μ 4 อัน ปลายยอดของแต่ละเซลล์โค้งป่องเล็กน้อย

28. *Staurastrum octoverrucosum* var. *simplicius*

ภาพ 4B $l=52.5 \mu$ $w=22.5 \mu$ $ist=4.8 \mu$

เซลล์มีสมมาตรแบบช้ายาว ไชนัสตื้นเปิดกว้าง แต่ละเซลล์มี 2 แขน แขนเหยียดตรง ขอบแขนมีรอยหยัก ปลายแขนมีหนามเล็กสั้น 3-4 อัน ปลายยอดเซลล์โค้งมน

29. *Staurastrum paradoxum* Meyen

ภาพ 2C $l=42.5 \mu$ $w=30 \mu$ $ist=6.5 \mu$

เชลล์มีไซน์สเว้าเล็ก เชลล์มีแขนยื่นยาว เชมิเชลล์ละ 3 แขน แขนมีลักษณะผอมยาว ไม่เรียบ เหี้ยดตรง มีฟันเล็กละเอียดที่ขอบแขน รูปร่างของเชลล์มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม เมื่อมองจากด้านบนของเชลล์ ปลายแขนมีหัวมามเล็ก 4 อัน

30. *Staurastrum pingue* Teiling

ภาพ 4E, 4F $l=81 \mu$ $ssp=25 \mu$ $ist=8 \mu$

เชลล์มีขนาดใหญ่ ไชนัสเปิดคล้ายรอยหยักเล็กๆ ปลายยอดแบบเรียบ รูปร่างของเชมิเชลล์มีลักษณะคล้ายทรงกระบอก แขนมี 3-4 แขนเหี้ยดตรงกลางออกเล็กน้อย แขนมีขนาดเล็กเรียว แต่ผนังเชลล์ไม่เรียบ มีหัวมามอยู่ที่ปลาย 4 อัน

31. *Staurastrum tetracerum* (Kütz.) Ralfs

ภาพ 3K $l=27.5 \mu$ $ist=6.5 \mu$

เชลล์มีขนาดเล็ก มี 2 แขน อิสมัสแคบ ไชนัสเปิดกว้าง ปลายยอดเรียบ โค้ง เว้าเข้าหากกลางเชลล์ เชมิเชลล์มีลักษณะคล้ายสามเหลี่ยม แขนมีรอยหยักเล็กๆ

32. *Staurodesmus mamillatus* (Nordst.) Teil.

ภาพ 1C $l=28 \mu$ $w=30 \mu$ $ist=8 \mu$

เชมิเชลล์มีลักษณะคล้ายรูปสามเหลี่ยม มีแขน 3 แขน อิสมัสลักษณะเรียวยาวขึ้นคล้ายทรงกระบอก ปลายยอดเชลล์เรียบโคงูนเล็กน้อย ผนังเชลล์เรียบ มีหัวมามที่ปลายแขน 1 อัน มีลักษณะโค้งลงเล็กน้อย

33. *Staurodesmus megaeanthus* (Lund.) Thunm.

ภาพ 1D, 1E $l=22.5 \mu$ $csp=22.5$ $ist=5 \mu$

เชลล์มีขนาดเล็ก เชมิเชลล์มีขนาดคล้ายรูปสามเหลี่ยมแต่ละเชลล์เกือบจะปิดกับไชนัสเปิดกว้างแต่น้อยกว่า 90° อิสมัสแคบ ปลายยอดป่องเล็กน้อย ลักษณะเชลล์เมื่อมองจากด้านบนเป็นสามเหลี่ยม หัวมามลักษณะแหลม อ้วนลำ สั้น มีขนาด 3-4 ไมครอน ผนังเชลล์เรียบ

34. *Staurodesmus* sp. 1

ภาพ 2I $l=15 \mu$ $ist=8 \mu$

ลักษณะเชลล์คล้าย *Staurodesmus convergens* แต่ขนาดเล็กกว่ามาก ไชนัสเปิดกว้าง อิสมัสแคบ รูปร่างแต่ละเชลล์มีลักษณะคล้ายรูปปีช่ำ ผนังเชลล์เรียบไม่มีลวดลาย มีหัวมามเล็กสั้น ตรงกลางแต่ละเชลล์

35. *Staurodesmus* sp.2

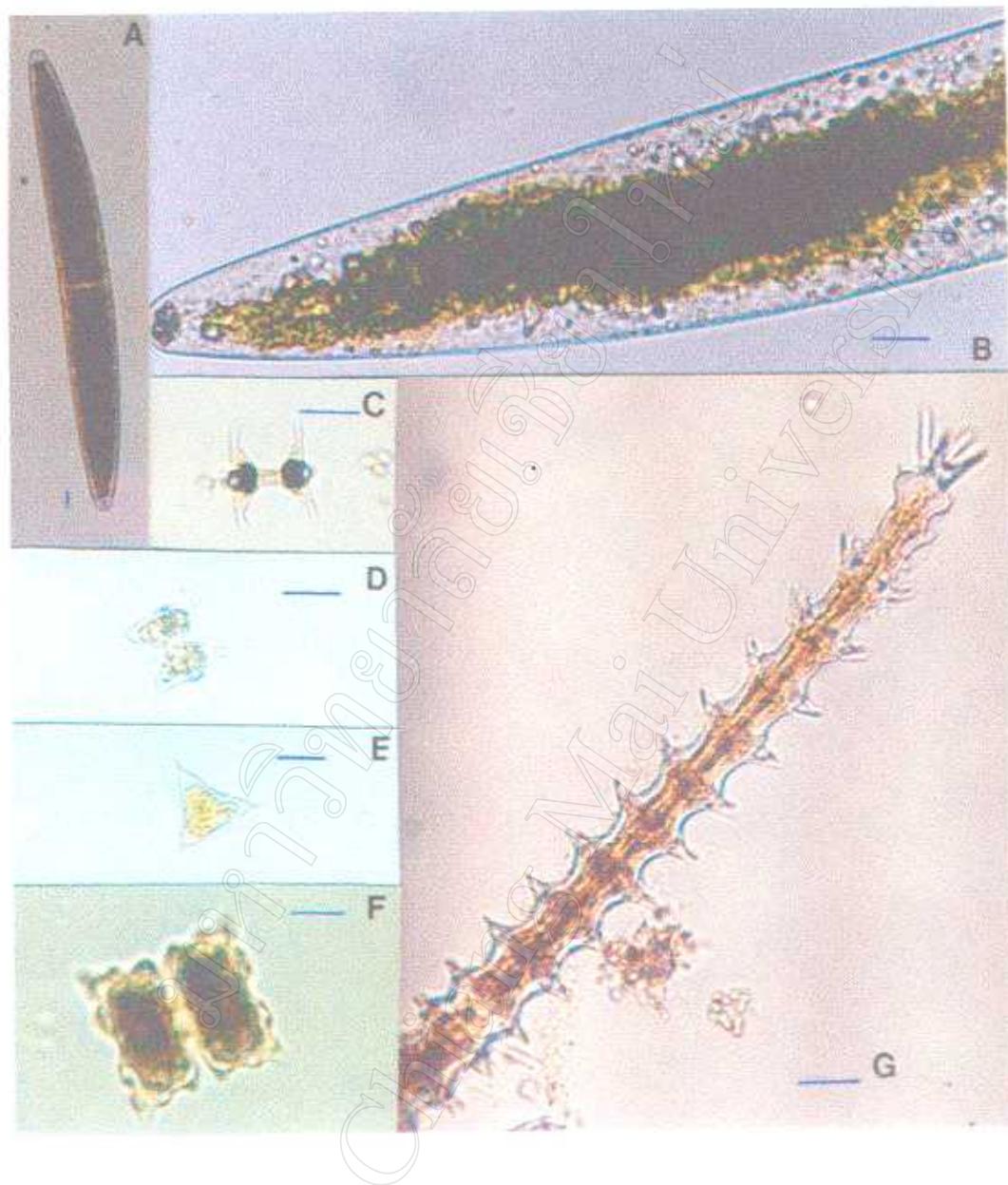
ภาพ 3H $l=15-17 \mu$ $w=15-17 \mu$ $ist=7.5 \mu$

เซลล์มีขนาดเล็ก ไชนัสเปิดกว้าง รูปร่างของเซมิเซลล์มีลักษณะคล้ายรูปสามเหลี่ยม มี เช่น 3 แขนในแต่ละเซมิเซลล์ ปลายแขนมีหัวนมเล็ก ๆ 1 อัน ปลายยอดเซลล์โค้งมนเล็กน้อย

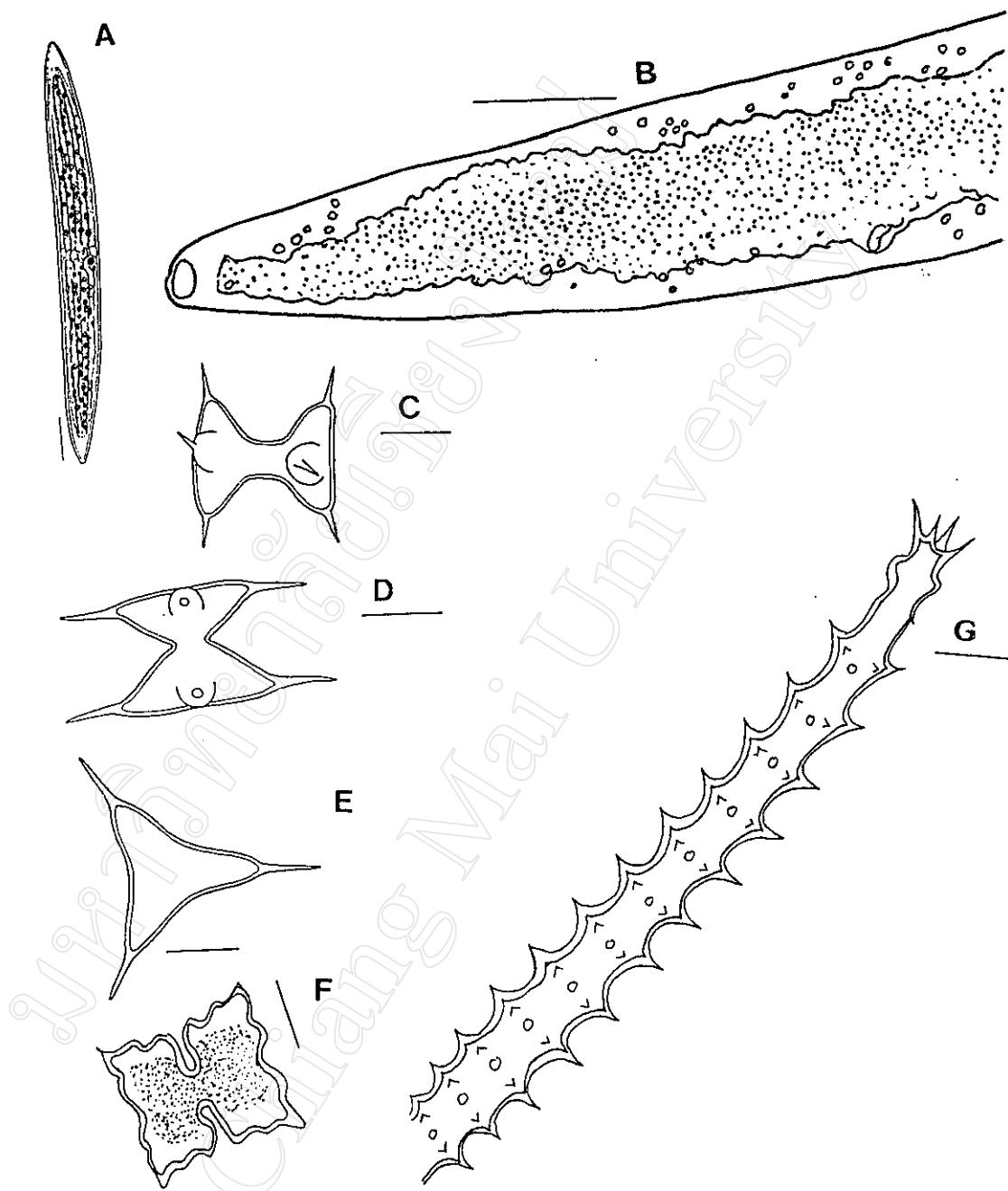
36. *Triplocerus gracile* (Nordst.) Mask.

ภาพ 1G $l=240-420 \mu$ $w=18-23 \mu$ $ist=10-18 \mu$

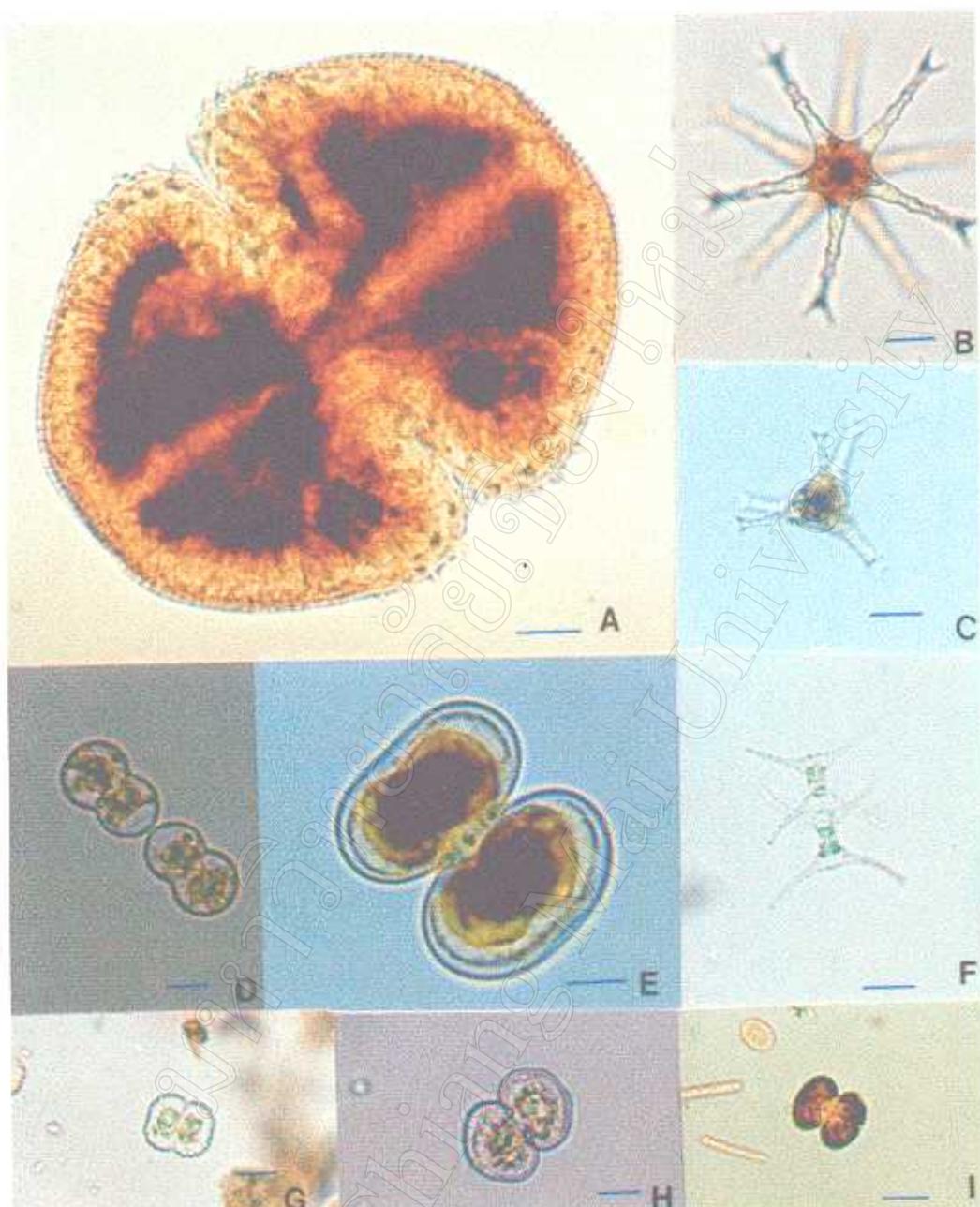
รูปร่างของเซลล์เรียวยาว เป็นรูปทรงกระบอก มีไชนัสตื้น ๆ ส่วนปลายเปิดเล็กน้อย ผนัง เซลล์ไม่เรียบ มีวงหนามวงละ 8-10 อัน หัวนมมีฐานกว้างปลายแหลมเรียงกันรอบเซลล์ มีระยะ ห่างเท่า ๆ กัน บริเวณข้อของเซลล์มีขนาดเล็กกว่ากลางเซลล์เล็กน้อย และแยกเป็น 2 แฉก แต่ละ แฉกมีหัวนมแหลมชี้งลง 2 อัน

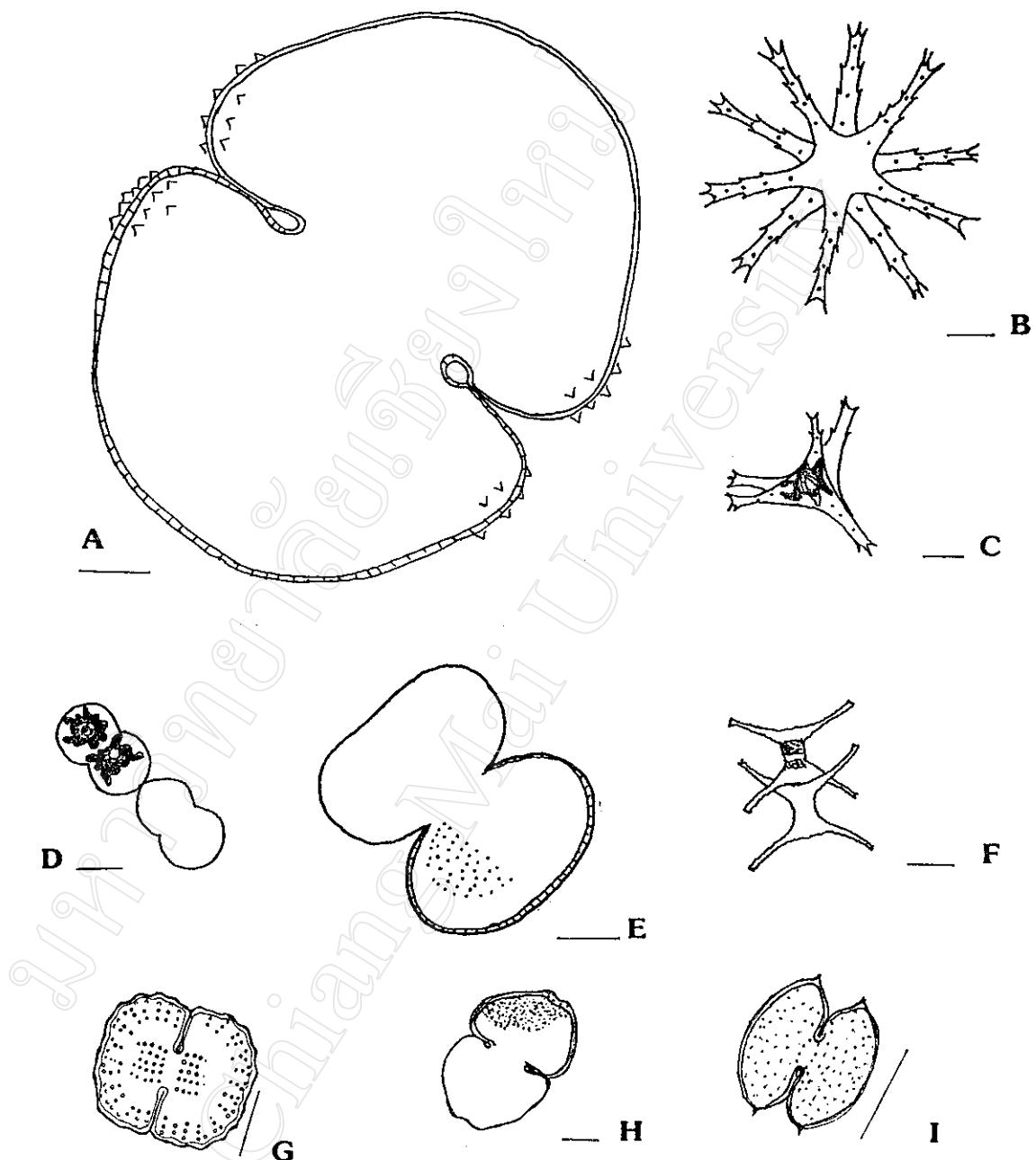
ภาพ 1 ก ภาพถ่ายสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย A), B) *Closterium pritchardianum* nach W. Krieger, C) *Staurodesmus mamillatus* (Nordst.) Teil., D), E) *Std. megaeanthus* (Lund.) Thunm., F) *Euastrum biverrucosum* Gontcharow et Watanabe, G) *Triplocerous gracile* (Nordst.) Mask.
(สเกล =10 μ)

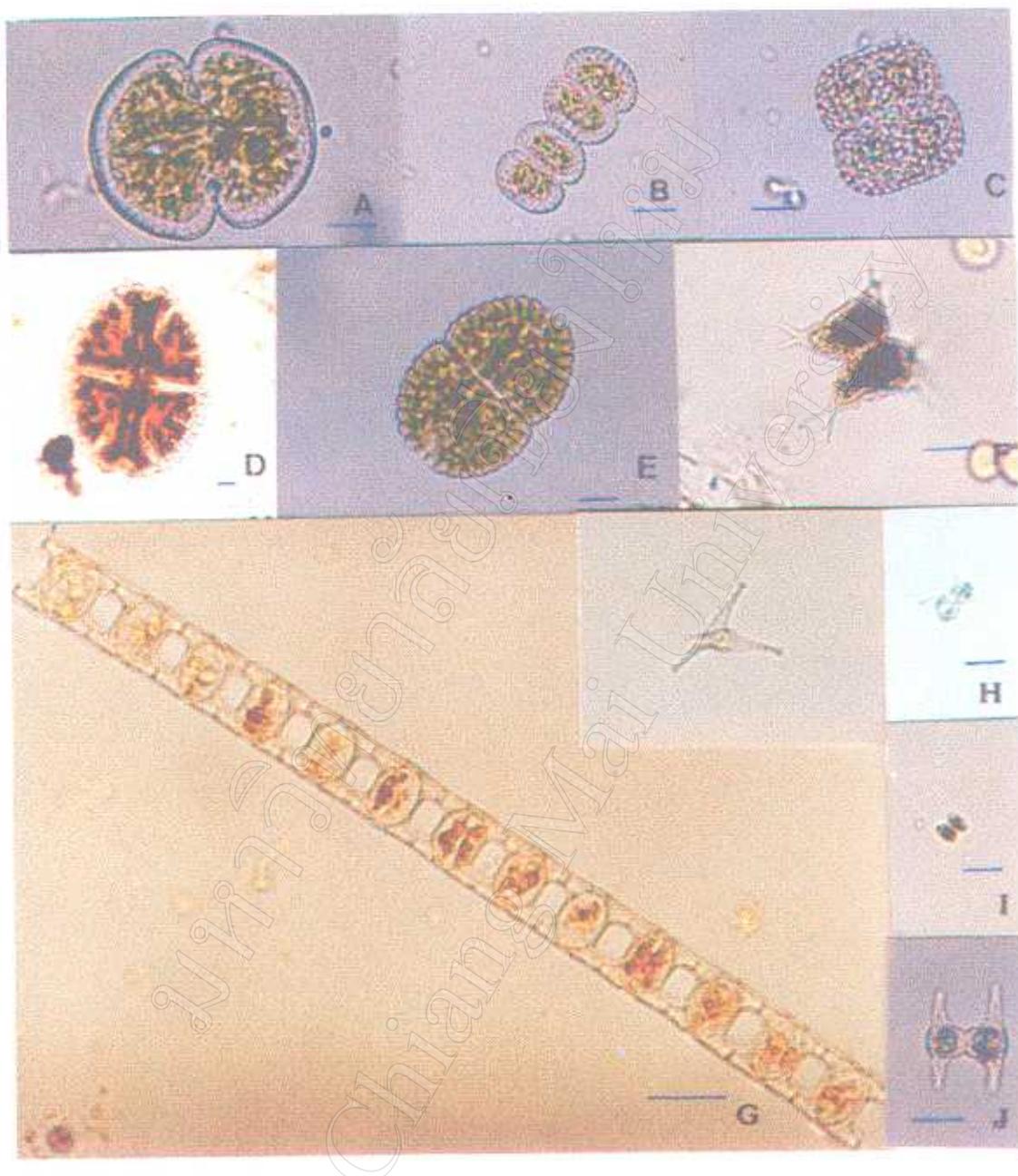
ภาพ 1ข ภาพวาดสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย A), B) *Closterium pritchardianum* nach W. Krieger, C) *Staurodesmus mamillatus* (Nordst.) Teil., D), E) *Std. megaeanthus* (Lund.) Thunm., F) *Euastrum biverrucosum* Gontcharow et Watanabe, G) *Triplocerus gracile* (Nordst.) Mask.
(สเกล =10 μ)

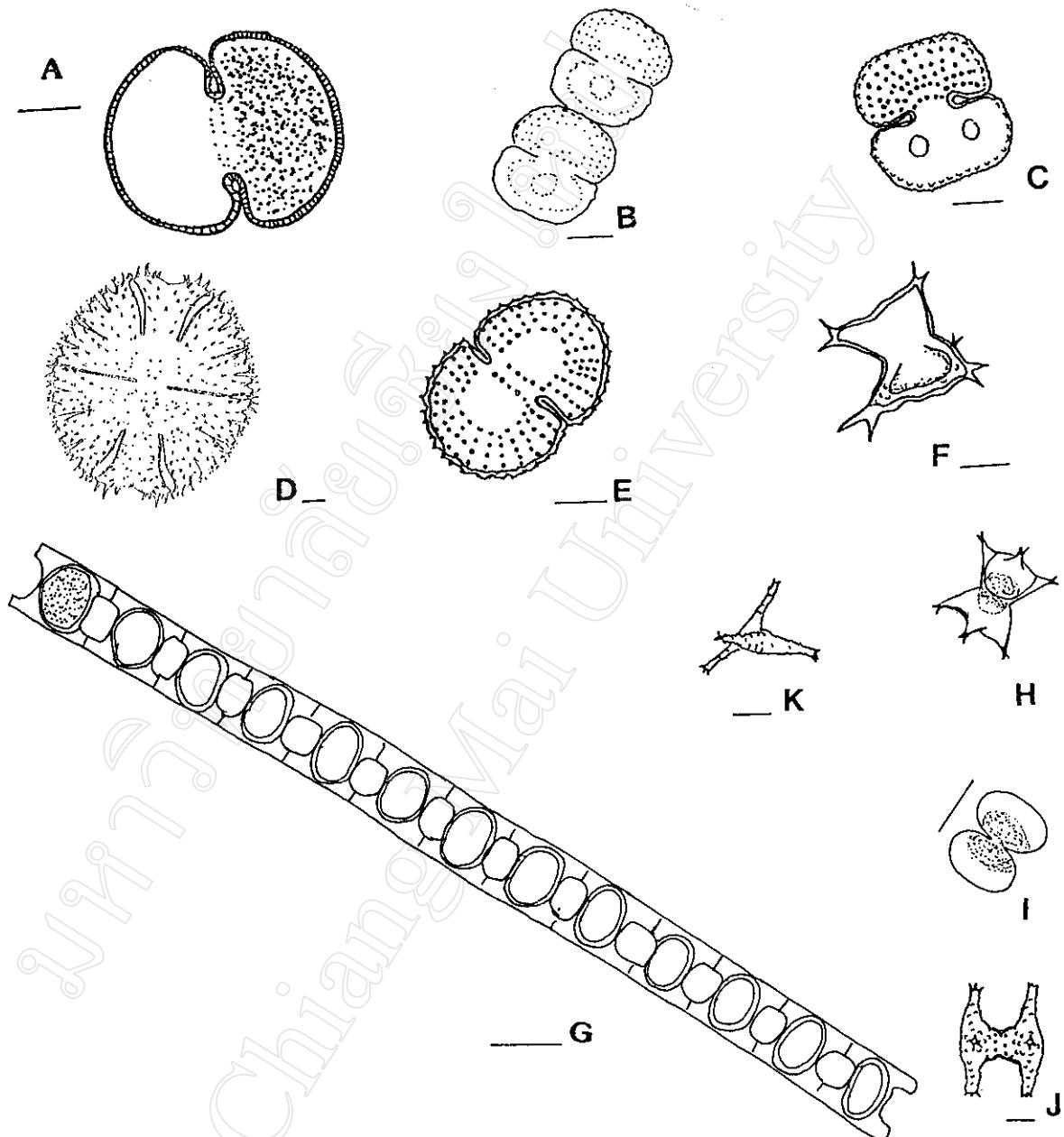
ภาพ 20 ภาพถ่ายสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย A) *Cosmarium askenasyi* Schm., B) *Staurastrum limneticum* var. *cornatum* G.M. Smith, C) *St. paradoxum* Meyen, D) *Cosmarium moniliforme* (Turp.) Ralfs., E) *C. contractrum* Delp, F) *Staurastrum chaetogeras* (Scheder) G.M. Smith, G) *C. subcostatum* Nordst. H) *C. laeve* Rabenbh., I) *Staurodesmus* sp.
(สเกล =10 μ)

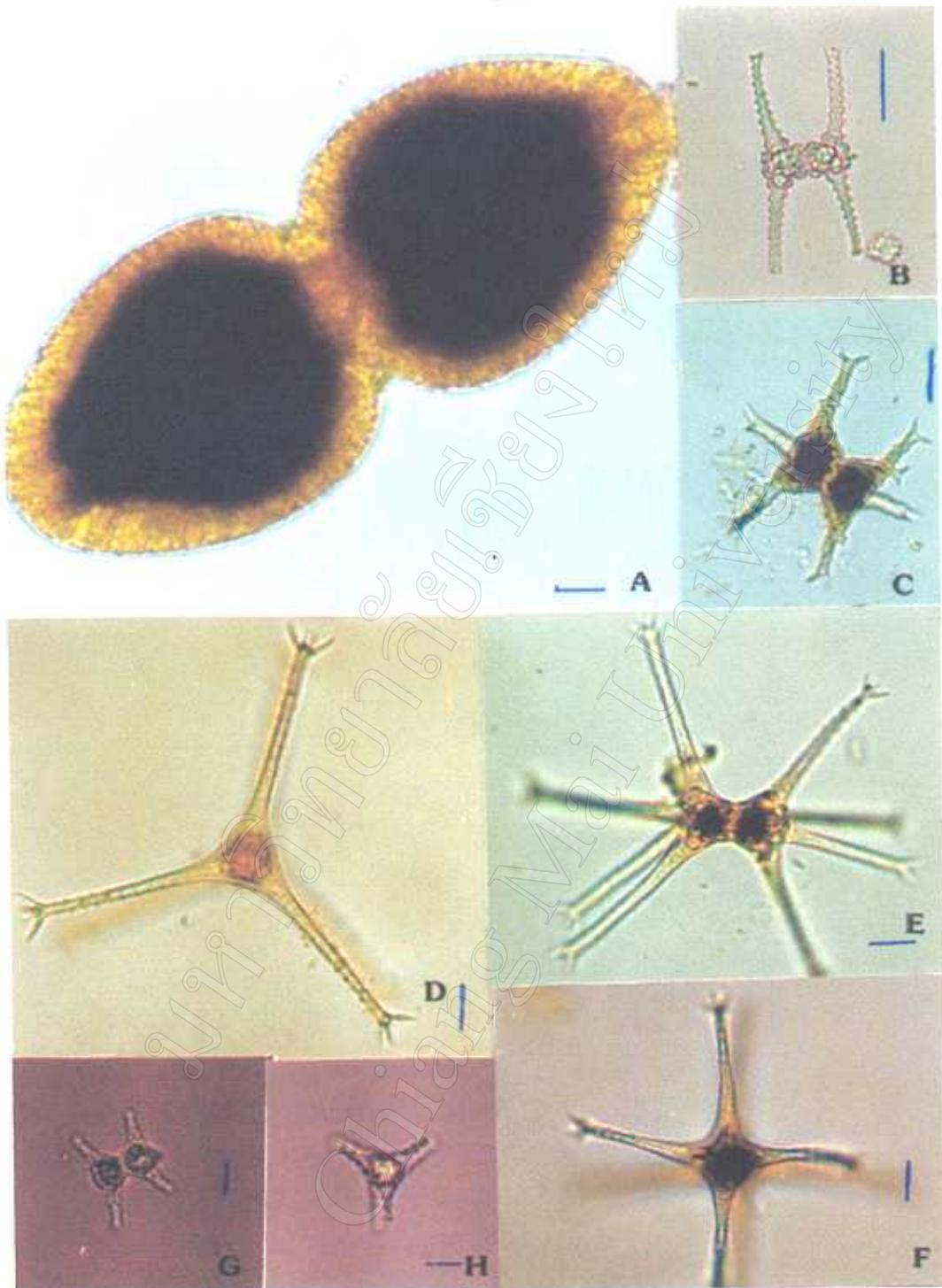
ภาพ 2x ภาพวาดสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย A) *Cosmarium askenasyi* Schm., B) *Staurastrum limnecticum* var. *cornatum* G.M. Smith, C) *St. paradoxum* Meyen, D) *Cosmarium moniliforme* (Turp.) Ralfs., E) *C. contractrum* Delp, F) *Staurastrum chaetogeras* (Schöder) G.M. Smith, G) *C. subcostatum* Nordst. H) *C. laeve* Rabench., I) *Staurodesmus* sp.
(สเกล =10 μ)

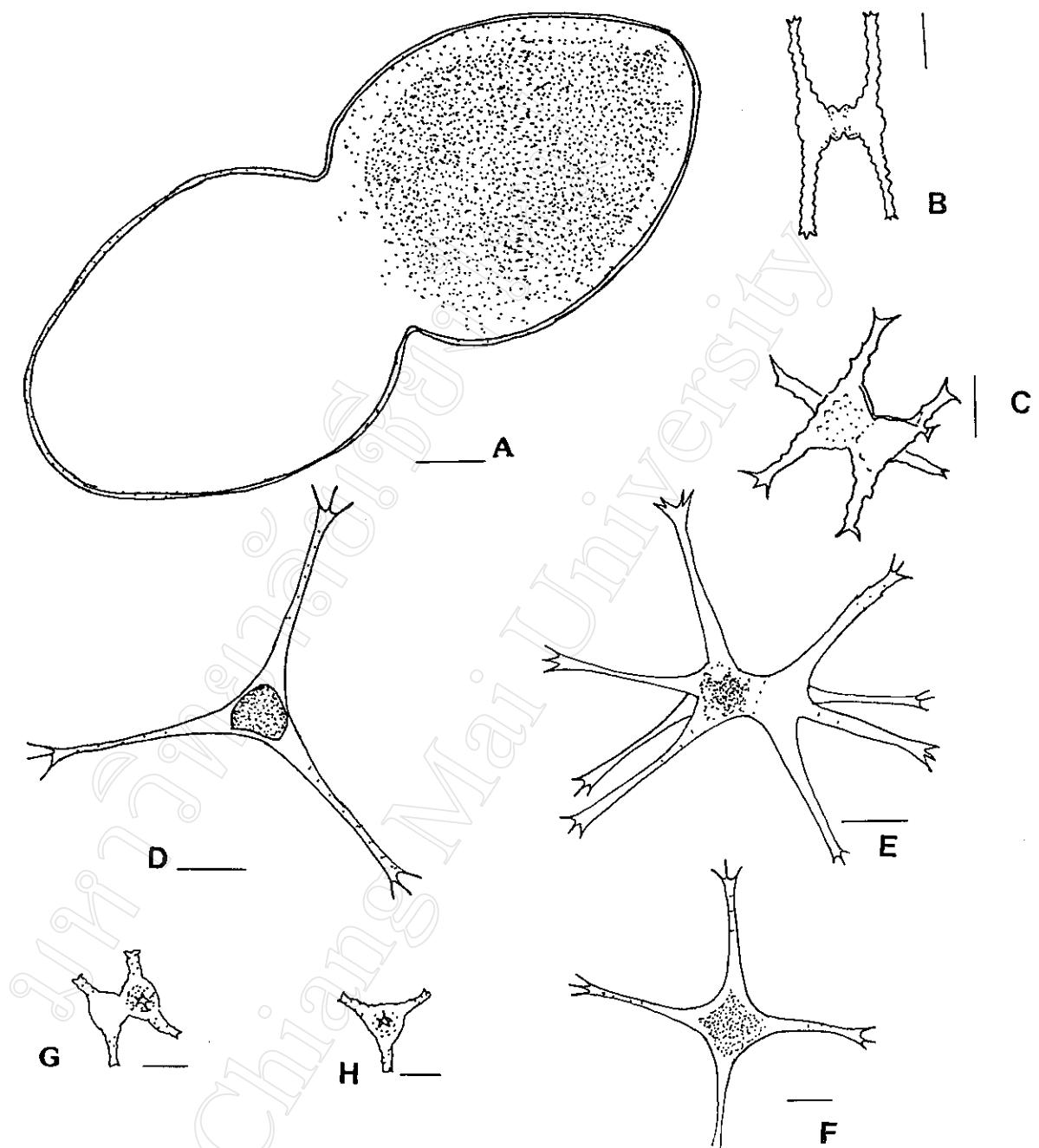
ภาพ 3ก ภาพถ่ายสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย A) *Cosmarium tuddalense* Bréb, B) *C. punctulatum* Bréb, C) *C. pseudobroomaei* Wolle, D) *Micrasterias apiculatus* (Ehr.) Menegh, E) *C. subspeciosum* Nordst., F) *Staurastrum avicula* Bréb, G) *Desmidium baileyi* Bicudo, H) *Staurodesmus* sp., I) *Cosmarium* sp., J) *St. gracile* var. *nyansae*, K) *St. tetacerum* (Kutz.) Ralfs.
(สเกล =10 μ)

ภาพ 3x ภาพวาดสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย A) *Cosmarium tuddalense* Ström, B) *C. punctulatum* Bréb, C) *C. pseudobroomei* Wolle, D) *Micrasterias apiculatus* (Ehr.) Menegh, E) *C. subspeciosum* Nordst., F) *Staurostrum avicula* Bréb, G) *Desmidium baileyi* Bicudo, H) *Staurodesmus* sp., I) *Cosmarium* sp., J) *St. gracile* var. *nyansae*, K) *St. tetacerum* (Kütz.) Ralfs.
(สเกล =10 μ)

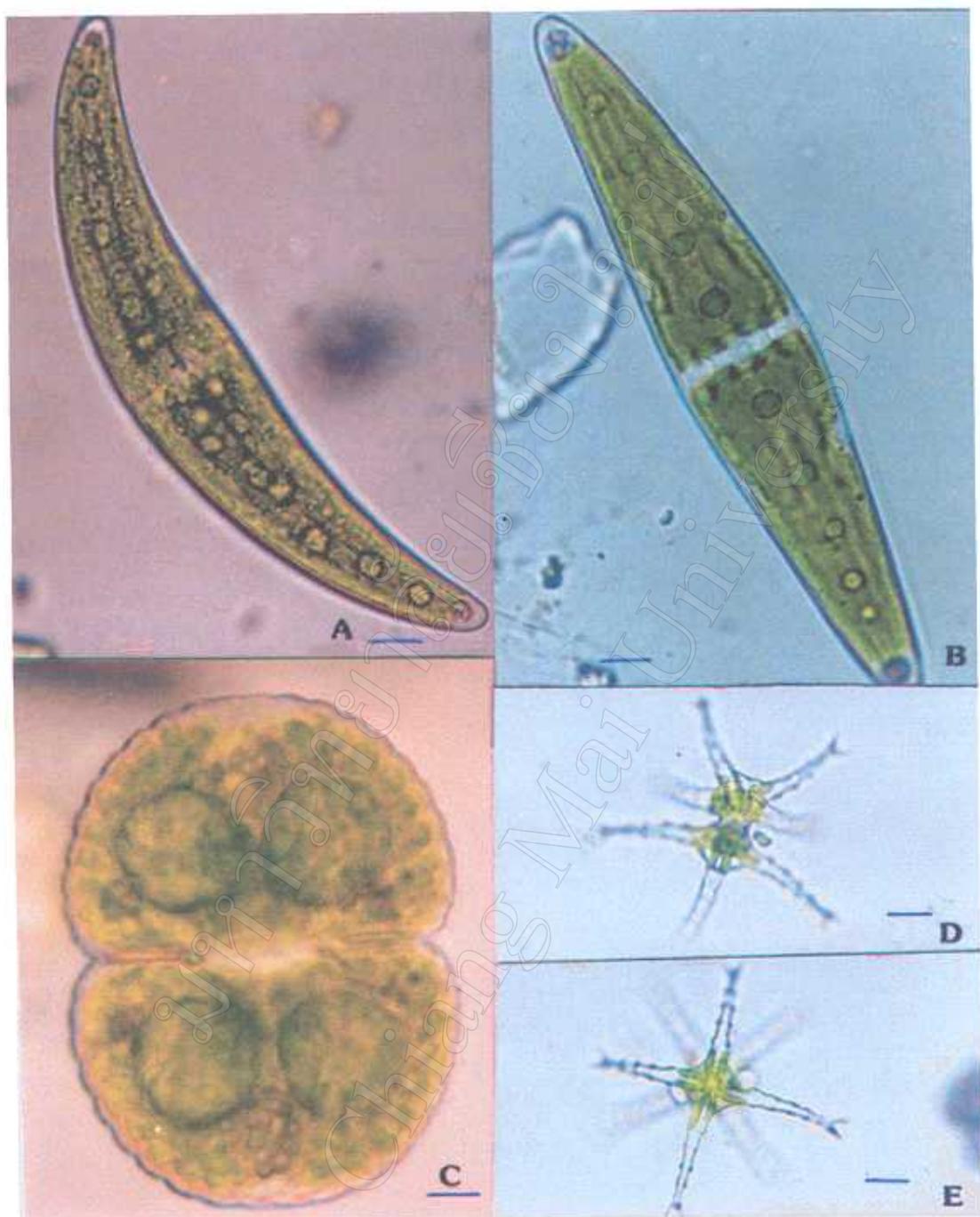

ภาพ 40 ภาพถ่ายสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย A) *Pleurotaenium ovatum* Nordst., B) *Staurastrum octoverrucosum* var. *simplicius*, C) *St. bicoronatum* Johnson f. *olepanperatum* Scott et Grönblaed, D) *St. manfeldtii* var. *fluminense* Schumacher E), F) *St. pingue* Teiling, G), H) *St. gracile* var. Ralfs. (สเกล =10 μ)

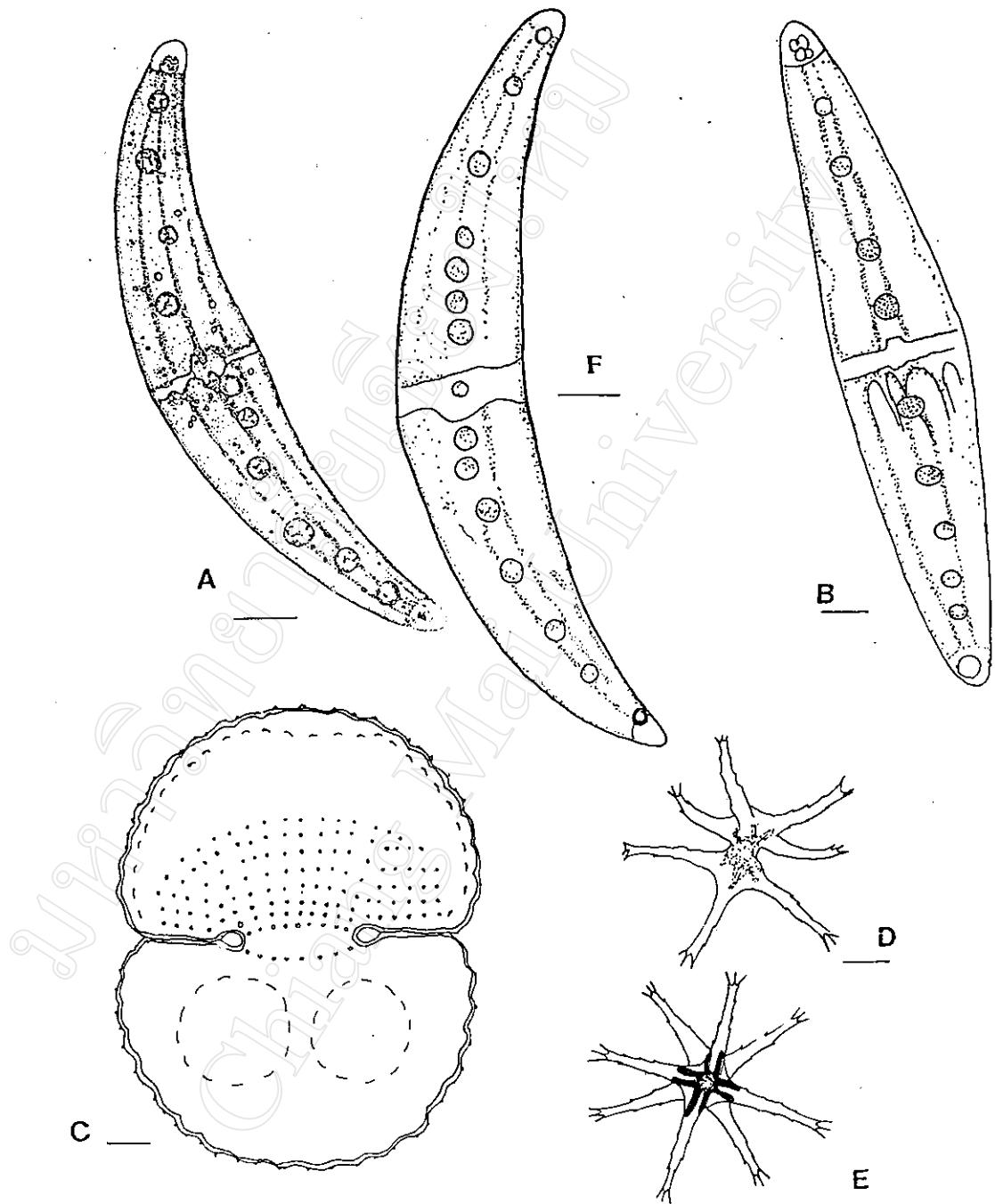

ภาพ 4x ภาพวาดสาหร่ายสีเขียกลุ่มเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย A) *Pleurotaenium ovatum* Nordst., B) *Staurastrum octoverrucosum* var. *simplicius*, C) *St. bicoronatum* Johnson f. *olepanperatum* Scott et Grönblaed, D) *St. manfeldtii* var. *fluminense* Schumacher E), F) *St. pingue* Teiling, G), H) *St. gracile* var. Ralfs.

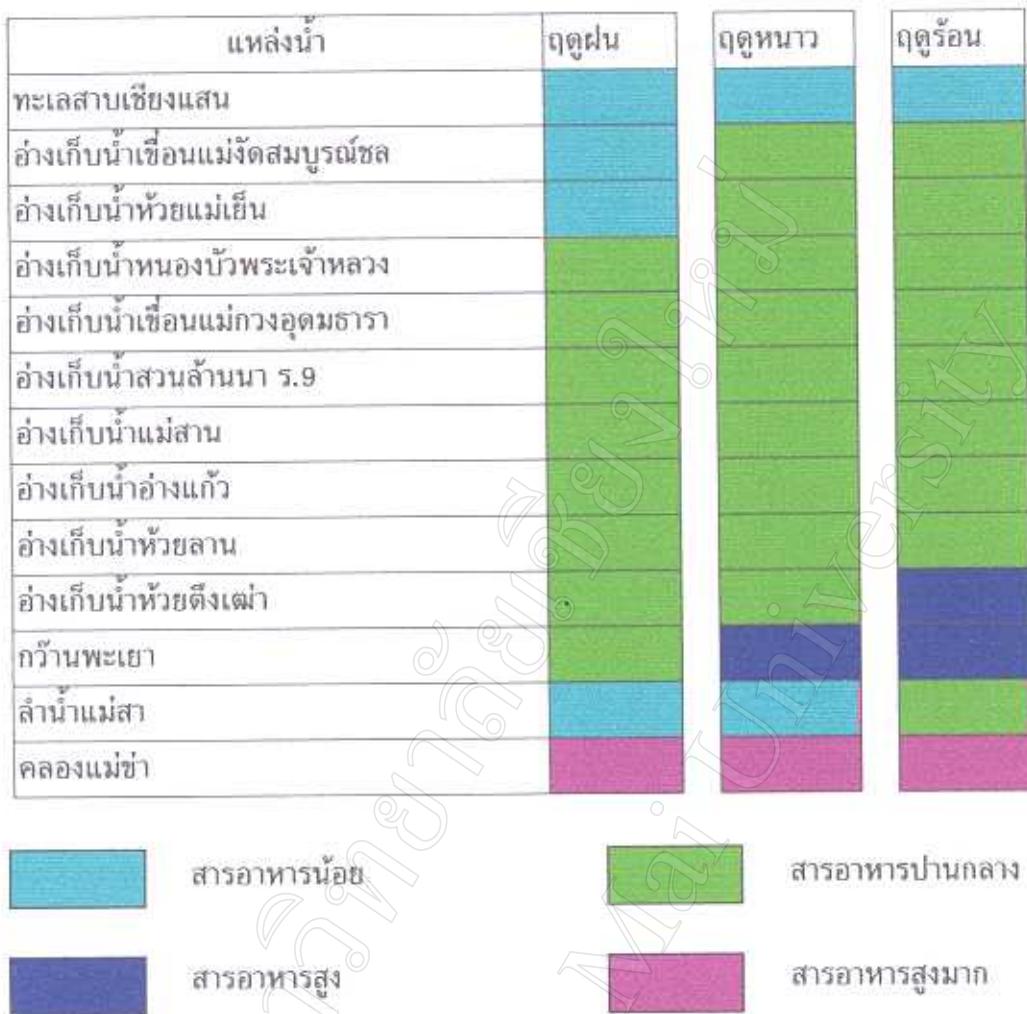
(สเกล = 10 μ)

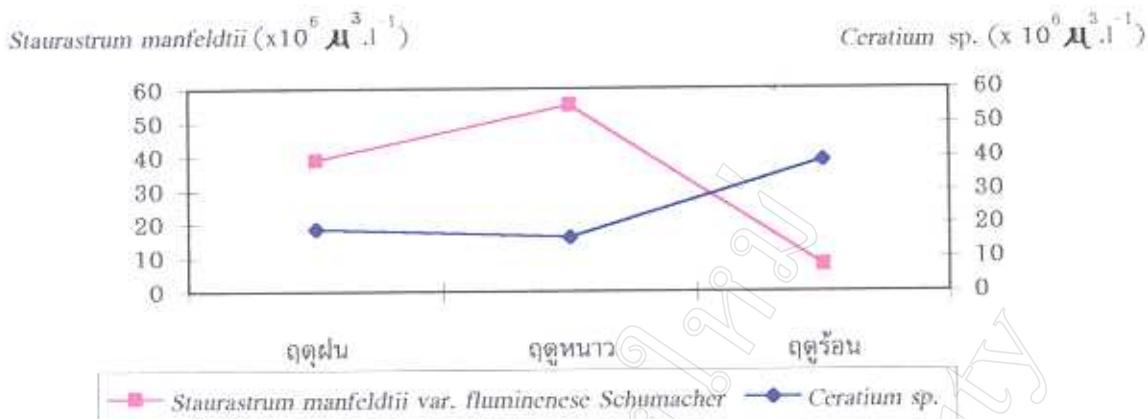
ภาพ 5ก ภาพถ่ายสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย A) *Closterium ehrenbergii* Menegh. ex Ralfs., B) *Cl. moniliferum* Ehr. ex Ralfs., C) *Cosmarium speciosum* Lund, D), E) *Staurastrum ankyrodes* Wolle var. *abbreviatum* Skuja
(สเกล =10 μ)

ภาพ 5x ภาพวาดสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมิดส์ที่พบในแหล่งน้ำบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย A) *Closterium ehrenbergii* Menegh. ex Ralfs., B) *Cl. moniliferum* Ehr. ex Ralfs., C) *Cosmarium speciosum* Lund, D), E) *Staurastrum ankyroides* Wolle var. *abbreviatum* Skuja F) *Cl. moniliferum* (Bory) Ehrenb. ex Ralfs. (สเกล =10 μ)

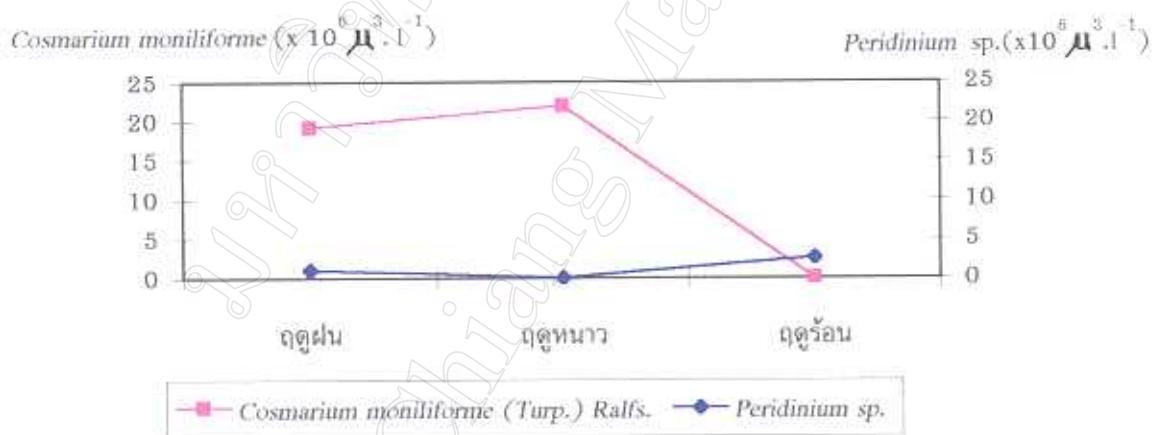

ภาพ 6 คุณภาพน้ำตามระดับความมากน้อยของสารอาหาร (trophic level) ของแหล่งน้ำ 13 แห่ง ทำการเก็บตัวอย่างปี 2541-2542

ภาพ 7 ปริมาตรชีวภาพของ *Staurastrum manfeldtii* var. *fluminense* Schumacher เปรียบเทียบกับ *Ceratium* sp. ในอุตุฝัน อุตุหนava และอุตุร้อน

ปริมาตรชีวภาพของ *Staurastrum manfeldtii* var. *fluminense* Schumacher ที่มีมากในอุตุฝัน ซึ่งคุณภาพน้ำเป็น oligotrophic มีการลดลงในอุตุร้อนและอุตุหนava ซึ่งคุณภาพน้ำต่ำลงเปรียบเทียบกับ *Ceratium* sp. ซึ่งเพิ่มสูงขึ้น เมื่อคุณภาพน้ำต่ำลงจนใกล้จะเป็น mesotrophic

ภาพ 8 ปริมาตรชีวภาพของ *Cosmarium moniliforme* (Turp.) Ralfs. เปรียบเทียบกับ *Peridinium* sp. ในอุตุฝัน อุตุหนava และอุตุร้อน

ปริมาตรชีวภาพของ *Cosmarium moniliforme* (Turp.) Ralfs. ซึ่งมีมากในอุตุฝัน น้ำมีคุณภาพเป็น oligotrophic มีการลดลงในอุตุร้อน และไม่ปรากฏในอุตุหนava ซึ่งคุณภาพน้ำต่ำลง เปรียบเทียบกับ *Peridinium* sp. ซึ่งมีปริมาตรชีวภาพลดลง เมื่อคุณภาพน้ำมีลักษณะ mesotrophic